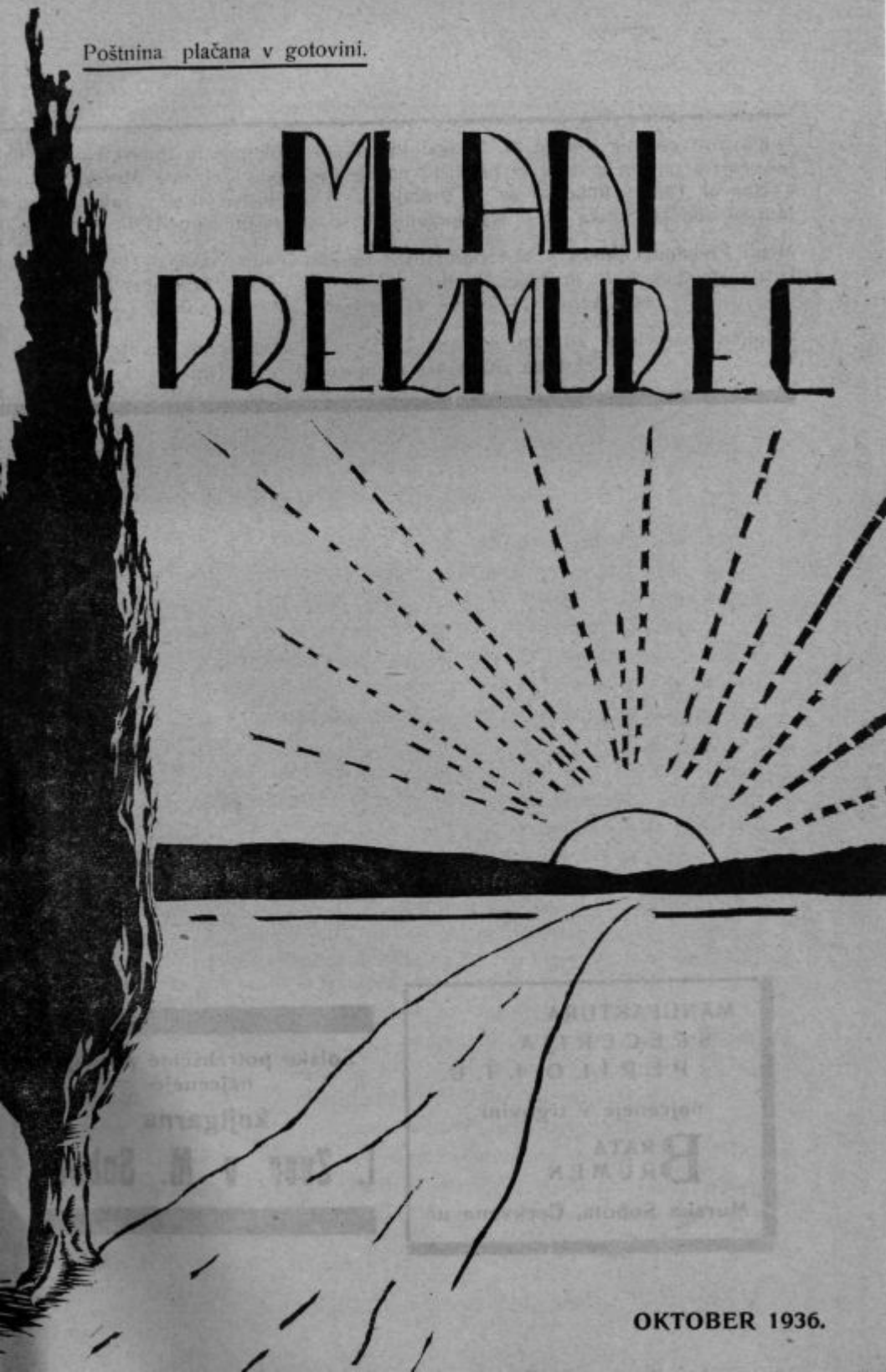

Poština plačana v gotovini.

MLADI DREVMUREC

OKTOBER 1936.

Odgovorni urednik lista je dr. Vadnal Ludvik — Rokopisi in dopisi, ki so namenjeni za objavo v listu, se pošiljajo na naslov: Franc Šebjanič, Murska Sobota, Cvetna ul. 13. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo lista: Talanji Franc, Murska Sobota, Šolska ul. 7. Na upravništvo se naslavljajo naročila in reklamacije.

Mladi Prekmurec izhaja v M. Soboti med šolskim letom vsakega 15. v mesecu. Izdaja ga Sokolsko društvo Murska Sobota. — Tisk Prekmurske Tiskarne, za tiskarno odgovoren Hahn Izidor, Murska Sobota.

Celoletna naročnina 20 Din, polletna 10 Din. — Posamezna številka 2 Din. — Celoletna naročnina za inozemstvo 40 Din.

MANUFAKTURA
ŠPECERIJA
PERILO I. T. D.

najceneje v trgovini

BRATA
BRUMEN

Murska Sobota, Cerkvena u.

Šolske potrebščine prodaja
najceneje

knjigarna

I. Zver v M. Soboti.

TIH. R.

Mladostni načrti

V pustih jesenskih dneh — ko sem daleč od domačih — mi pogosto v mislih zaživi domačija v vsej svoji preprosti vaški lepoti, cvetoči travniki in razorana polja; takrat se spomnim življenja svojih ranih mladostnih dni, z rajnim prijateljem, sosedovim Tonetom.

Bilo je vročega julijskega popoldneva. S Tonetom sva sedela v sadovnjaku za hišo in se pogovarjala o tem in onem. Kar je nanesla prilika, da sva — enajstletna dečka — pričela govoriti o svojem bodočem življenju.

„Veš, jaz bi rad hodil v mestu v gimnazijo“, je dejal Tone, „potem bi postal učitelj in bi prišel v našo vas poučevati. To bi gledali ljudje! Saj si videl, kako so zijali za Žagarjevim, ki je prišel samo za nekaj dni iz mesta.“

Jaz pa sem molčal. V glavi mi je rojilo nešteto misli in želel sem le, da bi postal nekaj velikega. V duhu sem si predstavljal vse mogoče poklice in niti eden ni ustrezal mojim visokoletečim načrtom. Tako nisem ničesar jasno domislil in sem raje molčal, ko da bi bil zaverovan samo v njegove besede.

Tone pa je po kratkem presledku nadaljeval:

„Našo bajto bi dal potem podreti in na njeno mesto postaviti lepo zidano hišo. — Bog vè, kaj bi dal še napraviti! Povej, mar ne bi bilo lepo? Ali ne želiš postati tudi ti kaj takega kot jaz?“

„Da, tudi jaz bi rad postal učitelj“, sem takoj pritrdil.

V mojih — tačas — v bajno bogastvo in lepote zaverovanih mislih je hitro in zatrdno nastal ta sklep. Ali iz ljubezni do prijatelja, da bi z istim poklicem z njim delil usodo? Ali iz česa drugega? Ne vem.

Še dolgo sva ta dan kovala načrte za bodočnost. Rázšla sva se, ko je sonce izžarelo v dalji in je hladna sapica potegnila od vzhoda.

Minila so leta.

S Tonetom sva študirala — oba v tretjem razredu — na gimnaziji v mestu. Z velikim trudom sva se prebijala skozi življenje, toda bližala sva sê vedno bolj najinemu v rani mladosti začrtanemu cilju. Sanje so se nama uresničevale. Ali joj! Kar nenadoma je Tone resno zbolel. Na nekem izletu, da si ie nakopal pljučnico. In od tistega dneva naprej je vedno hiral. Končno so ga po zdravnikovem nasvetu prepeljali domov k staršem, kjer je po kratkem trpljenju izdihnil, se spočil v Bogu.

Ves tisti mesec, v katerem mi je zla usoda ugrabila prijatelja, sem trpel na duhu in telesu. Skoraj obupal sem nad življenjem. Ko pa sem prebolel tiste obupne dneve, sem krenil na novo začrtano smernico življenja.

Prijateljevi in z njegovo smrtjo moji načrti so se razblinili v nič.

Vsako leto, ko sem na oddihu pri domačih, v svoji rojstni vasi, ponesem svežega cvetja na Tonetov grob. In tedaj ko se v molitvi ves skrušen sklanjam nad njegovo gomilo, prešinja vsa moja čustva misel: težko je življenje in kruta je usoda.

G.

Smo ali nismo . . . ?

Smo ali nismo?
mi mladi poklicani,
da stopamo pravo pot
življenja resnice,
pot vseobče pravice
v bodočnosti dni?

Smo ali nismo?
mi mladi poklicani,
da prenovimo dedov domove
in preorjeno naša polja,
da na njih bujno kličo
in cvetelo vse prežlahtno bo? -
Smo ali nismo?

Smo! kajti tako je zapisano
v nas,
tako mora biti v nas
ki hočemo doživeti svetlejše dni.

Smrtna pesem

Mir pomladi je ležal nad pokrajino. Sončni žarki so plesali od bilke do bilke. Pestrí plašč tisočerih dijamantov je oživel. Nad žitom se je dvigal v nebesno modrino škrjanec in pel. Njegova pesem je bila vesela, pomladna.

Izza gostega jelševja so se prikazale okorne postave drvarjev. Njihov korak je bil utrujen. Jerebice in vrane so prestrašeno vzletele po zraku.

Drvarji so prišli v gozd, ki je bil še miren, pogreznjen v spanje. Ustavili so se pod visokimi jagnedi, pod orjaki, ki so ponosno, vladujoče gledali na pritlikave vrbe. Motike so zazvenele, trčasti listi jagnedovi so zašumeli, se obrnili proti soncu, ki jih je vsako jutro blagodejno božalo, pozdravljalo.

Nad njimi je vrana otožno pela mladičem. Pela je . . .

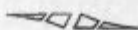
Listje pa je demonsko vršalo, kot da se še zadnjič, poslednjič razgleda, zavlada iz višine, preden . . .

V daljavi je zazvonilo poldne. Pobožno je donel glas zvona čez valujoče polje. Ni še odpel bron, že se je zamajal prvi velikan. Peter najstarejši drvar je gledal na vrane, ki so vreščale, pele mrtvaško pesem, padajočemu jagnedu. Mladiči so začivkali, zavpili in že jih je zagnil šum listja. Pesem krožečih vran, se je mešala med misli Petra, ki se je zamislil, ko je listje pokopalo pod seboj mladiče.

Peter se je zamislil . . .

Tak jagned je tudi on sam. V sencah njegovih vej — rok, so doraščali njegovi mladiči — otroci. Prišla je tuja roka, ki jim je razdrla gnezdo — to je tujina. Franceta, najstarejšega sina je prvega zajel val hrepenenja po tujini, katera mu je dala tudi prostor za več sen. Potem so drug za drugim odhajali . . . Tako je odšlo in utonilo v gomili tujega listja pet mladičev — otrok. Zaman je bila njegova prošnja. Šumeči gozdovi, valujoča polja Francije, so prevpile očetovo molitev. Otroci so se razblinili, kot dim kresa, ki kmalu ugasne. Tujina jih je zgrabila z vso močjo in so pozabili na stari jagned — njega — očeta, ki je kljuboval neprilikom življenja v nadi, da se vrnejo mladiči.

Vrnile so se samo njihove sence — črno obrobljena pisma, ki so klestila vejevje njega — starega jagneda. Kmalu je ostalo samo živo obsekano deblo med jagnedi — on, ki čaka drvarjev. Bele sence — smrti.

Izbrane povesti.*)

(Prevod iz madžarščine.)

Brezskrben mornar.

Gospodar neke ladje se je prvič spustil na morje. Veter je bil ugoden in napeta jadra so veselo plapolala. Še bolj bi spel, mu je prišlo na misel; če bi se oprostil od težkih sider, in neizkušenec je ta odložil na obal. Ali nenadoma se je vreme spremenilo na slabo, vihar je divjal na valovih, in kot z orehovo lupino se je poigral z lahko ladjo, katere ni bilo mogoče zasidrati, da se je na neki iz vode štrleči čeri razbila.

Ne zavrži v sreči prijatelja, da ne boš v nesreči zapuščen.

Seja vrabcev.

No, kaj ste končali tako mnovega? reče lastovka vrabcu. Slišala sem, da ste — na seji — kí se je vršila na bezgu — zelo čivkali! Ali ne veš, kjer je v posvetovalnici mnogo kričanja, je skončanja malo?

Olimpijske igre.

Diogenes se je znašel na neki olimpijski igri. Kaj si videl tam? ga vprašajo tovariši. Tisto kar na poti — stezi življenja, je odvrnil modrijan. Nekaterim gledalcem je bilo žal, da so igram prisostvovali, ker so več pričakovali — drugim, da na igrišču niso tekli — otrokom, da še ne morejo — starcem, da že ne morejo — nezmagovalcem, da so — in samo zmagovalci so se veselili s koncem praznika, da so tekli.

Tako smo s preživljanjem življenja bežnega veselja.

Vrtnar in roža.

Vrtnar hotoč oblikovati v svojem vrtu angleško šetališče, je v njem posadil gozdno grmičevje. Tebi, moja rožica, je treba iti odtod — reče vrtnar eni tam sahneči vrtnici in prične z izkopavanjem. Kaj? reče ošabno kraljica cvetic. Jaz naj prepustim tem ničvrednim grmom svoj prostor, jaz, ki sem največji okras tvojega vrta? Da lepa ošabnica, odvrne vrtnar, premakniti se moraš; tvoji trni bi poškodovali sprehajalcem plašče. Na tako mesto te dam, kjer nevarnost trnov zakrije tvoje rože škrlat.

Kdor je v enem velik, naj se ne želi vsepovsod istega držati in naj si ne domišljuje, da nima slabih strani.

*) to so samo nekatere; glej v zapisnikih omembo pisca!

Pevec

Nenadoma je stal pred menoj in me vprašujoče gledal, nato je z zvonkim glasom vprašal: „Dovolite, da prisedem?“ Prikimal sem mu in se odmaknil na drugi konec klopi. Potem sem se zazrl v daljavo.

Za sanjajočimi jagnedi so vstajali z zahajajočim soncem oblitni holmi in cerkvice na njih so bile kot beli galebí, ki lete preko morja... Pod njim so tonili gozdovi, tihi, mračni in se spuščali na polje...

„Ah, kako prijetno je, če se človek iztrga velikemu delu, če se vsaj malo oddalji klicu...“ je pritajeno dejal moj sosed.

Nejeverno sem ga pogledal in ga takoj premeril s svojim pazljivim nasmeškom od nog do glave. Bil je visoke, skoraj bi rekel suhe postave. Neobrit obraz in nagubano čelo ga je delalo starega. Toda gotovo ni bil star preko pet in dvajset let.

Opazil je najbrž moje „premerjanje“, kajti takoj se je obrnil proti meni in me objel s svojim nekam tožnim pogledom. In ta pogled je opravičil vso njegovo zunanost, da mi je bilo takoj žal za moje porogljivo vedenje. On pa se je še bolj obrnil k meni in me nagovoril:

„Oprostite, pozabil sem. Tega gotovo ne morete razumeti, toda če boste hoteli poslušati, vam bom povedal vse.“

Pozanimal me je s svojim tajinstvenim nastopom, da sem mu dejal: „Le pripovedujte, poslušal vas bom.“ In res, tujec je pričel:

„Od doma sem iz prelepe gorske vasice, iz borne kočé, v kateri sem prežival svoje detinstvo. Oče in mati sta bila revna in sta komaj toliko zaslužila, da smo se vsi trije mogli preživljati. Toda živeli smo le, in tisto življenje, oh, ne bi ga dal...“

Nenadoma je molknil in se tožno nasmehnil, potem pa je nadaljeval:

„Živel sem kakor drugi kmečki otroci, tisto preprosto, idilično kmečko življenje in pil zdravje in moč raz široko razoranih ogonov. Objemal sem lepoto tihe gmajne in pel. Veste, pel sem v šoli, na paši, pel vsepovsod. Največkrat pa tedaj, ko sem bil skupaj s sosedovo Maričko in ona me je takrat občudovala. Ah, ona...!“

Kar naenkrat je zlezal sam vase in si zaril obraz v dlani. Meni pa je bilo, kot da bi trpel z njim.

Dolgo je ostal tako.

Sonce je že zatonilo za gorami in mrak je objel drevje in planjavo. Nekje na holmih se je oglasil zvon in zapel Ave. Tiho, ubrano je pesem zdaj pa zdaj zazvenela, poletela in se spet izgubila.

V mestu so že zažarele luči in hotel sem vstati, da bi šel tja. Toda tujec se je hipoma vzravnal, me plaho pogledal — kot da bi me prosil odpuščenja — in začel pripovedovati dalje:

„Leta so mi hitro tekla. Dovršil sem zadnji razred vaške šole in tedaj se je porajalo v meni hrepenenje po nadaljnem učenju. V mislih mi je vstalo mesto, ki sem ga včasih le mimogrede videl, veličastno, polno bogastva in zaželel sem si tja.

Oče sprva o tem ni hotel nič slišati, pozneje pa se je vdal. Učiteljica mi je — ker sem bil dober učenec — preskrbela brezplačno oskrbo in stanovanje. Za knjige pa bi dali oče.

In tako je prišlo nekega septemberskega dne, ko je bilo seno v kopah in je prijetno puhtelo, da sem krenil z očetom v mesto. Poprej sem se še poslovil od sosedov, znancev, prijateljev in Maričke, nazadnje pa od matere, ki me je blagoslovila. Še zdaj mi je, kot da bi bil tisti blagoslov nad mano, ali brez moči. — Potem sva z očetom brez besed odšla. Obema je bilo težko, posebno meni, ki sem šel z doma.

Bil sem v mestu, študiral sem. Dan na dan sem bil zarit v knjige in zvezke, le včasih sem zapel kako pesem. Ne vem, neznana sila me je priganjala k učenju. Toda med knjige in zvezke se mi je s časoma vedno bolj mešal domači kraj, gmajna in nad vsem tem Marička. Da, ona je bila tista roža, ki je rasla v mojih mislih in se končno razrasla tako daleč, da sem nekega dne vedel: ljubim jo, ljubim iz vsega srca. In od tistega dne naprej sem ji vsak teden pisal dolgo ljubezensko pismo. Veste, in ona mi je vsakokrat odgovorila, plaho in o vsem drugem mi je pisala. Ali jaz sem iz tistih okornih črk spoznal njeno srce, njeno ljubezen do mene. Ko sem prebiral tista pisma, sem se jokal od velike sreče in potem sem pel. Bilo mi je kot bi zame, samo zame tam iz sive dalje vstajalo novo sonce.“

Hipoma je prenehal in njegove kalne oči so zadobile čuden blesk, blesk nečesa daljnega, nerazumljivega . . . Nenadoma pa je vzkliknil: „Ah, kaj bi vam pripovedoval vse te malenkosti! Povem vam samo še tisto — zadnje . . .

Bilo je že po zaključku četrtega razreda gimnazije, ki sem ga tudi izdelal z odliko, ko sem vesel in poln hrepenenja po njej, prišel domov. Toda tedaj je padla name beseda, ne beseda, kladivo . . . Nekaj neverjetnega je bilo, toda bila je resnica. Ona, veste, ona, ki sem jo tako neizmerno ljubil, je dva dni pred mojim prihodom umrla. Zastrupila, da se je z nečim.

Ko sem se tedaj ovedel, sem zbežal ven . . . Bežal sem na polje kjer sem natrgal šope cvetja in jih ponesel na grob nje . . .

Na njenem grobu sem pustil svoje srce, svojo dušo in potem sem bežal dalje, bežal — kot brez uma — od vasice, ki se mi je zdela ko mrtvec sredi cvetja.

Tako sem pritaval v to mesto, kjer pojem po gostilnah in kavarinah v zabavo gostov, da se preživljam od njih milodarov. Le včasih v sinjih poletnih nočeh se iztrgam tem zakajenim in glasnim prostorom in zbežim nekam med polja. Tam potem plakam kakor dete

in pojem samemu sebi, polju in zvezdam. Tedaj sem pri njej, pri domačih za katere sem že davno umrl.“

Pritajeno je končal svojo zgôdbo.

Vstala sva oba — oba zamišljena — in krenila proti mestu. Nekje sredi prve ulice me je zapustil in mi voščil lahko noč.

Tisto noč skoraj nisem mogel zatisniti očesa.

In tudi sedaj včasih mi je, ko se spomnim tega izgubljenega človeka, hudo pri srcu.

Zôb za zôb.

PETÔFI S.

(Prevedel —.)

Jaj! moj hrbet, jaj moj hrbet

Totá je!

Sôséd so ga vôspráhšili

Bolí me!

Z-ednov preklétov soklátov

Palicov,

So me sklestili povôli

Svojov žnjôv!

Zakâ máte ogradček i

Grúške v-njem?

Zakâ dá Bôg rásti sádi

Na njí tam?

— Grúške so vâbno glédale

na méne,

Ponŭjale mi sladtek sád

Svoj veke.

Kak prêk skočim visiki plôt

Sem spadno!

Tak, da bi se sirmák skoron

Razpočo.

Pri vsém tom me ešče sôséd

Tam zgrábi,

Z-oščekom po hrbti, pléčaj

Spogládi.

Oh, zakâ sem zadôbo jas

Dén ete?

Ino za grúške pretrpo

Té moke!

Ne! — tô máš za edno, drúgo

Trétjo,

Sam Gospodin Bôg nanč nevê,

Ka kelko?

Mêsec je bio sam jedini

Nazôči;

Žalosten pogléd je vrgao

Zôc-vôči;

Z-oblákom si je on obráz

Zakrio

I z-ménom vréd se je britko

Skuzio.

Samo li on se nikak né

Smilŭvao;

Pod peté mi je cifrasti

Ples igrao.

Po hrbti, pléčaj me je

Fêst mazao,

Jas sirmaček sem pa drmski

Ples plésao.

Ali naj bô, vse tô jas vô

Prestojim,

Z-interesešom nazâ pláčam,

Pretrpim.

Znam jas od vás tŭdi nika

Hŭdoga,

Ka ví činíte, delate

Skrivnoga?

Či te što lüči z-kamnom, nazáj ga lüči z-krúhom.

Vu ednoj máloj goričkoj vési sta Alfa, veški rítar i Omega ešküt, že od več lét mao, kak veškiva naprêhodéčiva človeka i kuma vu mirovnom sôsedství živela. Ogíbala sta se vsega zámernoga činénja i popústila sí medsebot i tákše prestopke, pôleg šteri bi se ti drúgi Bóg zná v-kakšo smetlingo zapleli. Sôseda sta mirovniva bílá, ali në njidva kokôtje.

Alfa, veški gosp. rítar je meo ednoga velkoga kokóta. Poreden plemenják je bio vu svojem stáni. Nêbi rad lagao, či povém, ka je skoron na eden meter višiki bio.

Té veliki kokôt je vsáko gojčno, kak je doli z-sedala skočo, ednáko k-Omega ešküti híto i njegovoga kokóta skübsti, klükati, plôditi záčao. Tò je tak šlo od dnéva do dnéva nestanoma. Omega ešküt je mirovno trpo, ali edno nedelo, zagvúšno je z-lêvov nogôv stôpo doli z-postelé i nika njemi je v-glávi zavrelo, — se je razburkao i notri se je vtekno v-kokoteči boj. Pa, da je rávno nedela bílá, bi z-velkim bolše včino, či bi mesto toga edno ráno, pobožno pesem spo-pêvao. — Gor popádne eden kamen, — cíla, — požené ga na kokôt Góliáta i zavadišji ga, njemi je edno nogô potro.

Rítara žena, štera je té boj z-svojeja dvorišča glédala i líčen svedok bíla, se je krôto razdreselíla. Z-velkim brečom v-hižo beží k-možé: Jaj! jaj! Bóg moj, Bóg moj! — Totá nam je kokôt! — Té prekléti razbojnik, ešküt njemi je nogô potro . . . Či si rítar, zdá se ednôk na peté postavi i pókáži njemi, ka što si?! Sebé nateliko ponízati dônok nedaj! Eto máš papér i pero — i ostro njemi odpíši ka nam more škodo pláčati. — Bóg moj! Bóg moj! Naš lêpi kokôt je totá!!

Rítar je cêlo delo në vzéo za tak tragično. Napísao je písmo, štero je z-trej, štíraj redôv stalô, celô nakrátci. V koperto je dene, átres napíše na njé i po slúžbeníci je prêk k-sosedí, Omegi pošle. Té písmo prêk vzeme, dosta dobro nečáka žnjega. Gori je ofne i z-vedrnim obrázom je záča čteti, v-šterom je sôd etak bio popisáni:

„Poštúvani sôsed! Večér prídi k-nam. Vmôrili smo kokóta i dobro večérjo i razveseljávanje sí správimó!“

Med rítarom i med eškútom je i nadale lêpi mir ostao. — Kokóta so potrošili, z-tém je konec fabulí!

Naprêhodéci môžje i voditelje vési, ka bi bílô z-prebiválcom, či se ví med sebot nebi zbívali i njim húdo példo kázali? Nepotrplí-
vost, nemirovnost, zámerje, protivnost, húdi sád prináša. Zadomeščá-
vanje je slabo pláčilo. — Naj vam nezáide sunce nad vašov srditostjov!

Dijákov popêvka.

Na izleti.

Dijáki dobro živéjo,
z-mrtvi se neminjjo,
Prázne so njim žebke,
Nemajo večérje
Nezadostni dosta májo.

Či njim smrdí logaritmuš,
Naprej vzemo homerizmuš
I poetov očo,
Na stêno práščijo,
Tak se razveseljávajo.

Kratka povest o pošti.

(Po V. Trbarić : „Mladi filatelista“.)

Pisma niso vedno prenašali, kakor dandanes, iz kraja v kraj s posebnimi vagoni, avtobusi, parobrodi ali avioni — v najstarejših časih ni bilo telefona in telegrafa, niti radia — temveč se je pošta postopoma razvijala od najprimitivnejših prometnih sredstev do tehnično dovršenega aviona.

Najstarejša organizirana pošta je bila za časa perzijskega kralja Kira, okoli 500 let pr. Kr. rojstvom. Kir je imel od svoje prestolnice Perzepolisa do Egejskega morja preko 100 postaj, ki so bile oddaljene druga od druge za dan hoda. Pismo je tako šlo od postaje do postaje, dokler je prišlo v kraj, kamor je bilo poslano.

Tudi v starem Egiptu je bila pošta in poštna služba zelo dobro urejena. Egipčani so imeli posebne kurirje za prenos pošte iz kraja v kraj.

Stari Grki so vedeli tudi za telegrafijo, naravno ne tako kakršno imamo dandanes, kajti oni so na najvišjih vrhah kurili kresove ali mahali tam s plamenicami tako, da je stražar na drugem vrhu te znake razumel in obveščal nato prebivalce dotičnega naselja. Na ta način je bil Atencem tekom 24. ur javljen padeč Troje.

Benečani so uvedli na ladjah zastavice kot signale ali brzojave. V srednjem veku se je pošta razvila za potrebe dvora. Bili so posebni glasniki, ki so uradna pisma nosili iz kraja v kraj. Tudi trgovci, ki so v srednjem veku potovali, so služili kot raznašalci pisem; to je bilo zelo običajno v Nemčiji. Tam je osnoval državno pošto nemški viteški red, a te pošte se je lahko posluževal vsak, samo da je bilo to tedaj precej drago.

Leta 1450. je uredil Ivan Taxis za kraljevi dvor posebno tirolsko poštno generaliteto in pošto za daljne kraje, ki je postala državna ustanova.

Začetkom 19. stoletja je bila uvedena tudi poštna služba za prevoz, in to ne samo za pisma, nego tudi za potnike, skoro po vsej Evropi.

Na Hrvaškem je Napoleon uvedel pošto s svojimi kurirji. V devetnajstem stoletju je „Illustrisimus Batoritze“ potoval s širokim in ugodnim poštnim vozom.

Preko Srbije je vodila glavna pot Dunaj—Carigrad.

Carigrajska pošta je imela in pošiljala preko Srbije posebne ljudi, ki so nosili pošto, in ki so se imenovali „Tatari“. Tataru se je moral ogniti s pola vsak, konj se mu je moral vedno dati po potrebi, brez izgovora. Ti tatari so počivali v takozvanih „Menzulanih“. V teh počivališčih so najpogosteje menjavali konje, ne pa da bi počivali.

Poleg tatarjev, ki so nosili državno pošto, so bili tedaj tudi profesionalni „poštarji“, ki so nosili za denar privatno pošto, in to na večje razdalje; ti so se imenovali „Sahiji“.

Kasneje je prevzela pošto na tej poti Avstrija v svoje roke in tatari ter sahiji so postopoma izginili, pisma pa, ki so se pošiljala z avstrijsko pošto, so morala biti taksirana z njihovo znamko vse do konca devetnajstega stoletja.

Naravno, s spremembo političnih in kulturnih prilik, se je menjala in napredovala tudi pošta in nje služba.

Z napredkom pošte je bila uvedena: poštna znamka (1840. l.) dopisnica (1869. l.). In kot velik dogodek je leta 1844. prvič poslan na progí Vašington—Baltimor, Morzjev telegram.

Dandanes pa imamo v poštni službi že mnogo pripomočkov, in to tehnično dovršenih (raketna pošta i. t. d.)

F. Nocoj . . .

Nocoj, ko šel sem preko smrtnih polj
in v temi vase sem iskal,
mi v dušo legel je grenak pokoj —
in smrti mračni sen
obšel je z večnostjo me prepojen —
da sredi njiv sem tih obstal . . .

ZAPISKI

† ANTON KODER

2. sept. t. l. je umrl v Mariboru notar Anton Koder in zemlja ob vznožju zelenega Pohorja ga je sprejela v svoje naročje.

Tam sanja sedaj svoj večni sen on — sokolski borec, ki je bil med ustanovitelji murskosoboškega Sokolskega društva in katerega zaslug je, da ima društvo svoj dom — kulturni in nacionalni delavec našega Prekmurja, ki ga je tako nenadoma in prerano zajela smrt.

Časten mu spomin!

Fáy András (1786—1864) je zapustil vidne sledove v madžarski književnosti. Ne vštévši vzgojna in verska, politična in družabna dela, obsegajo njegova leposlovna dela že 18 zvezkov; romani in pogovori, resne drame in veseloigre spadajo med tedanja najboljša dela. Svojo pisateljsko zmožnost je najbolj pokazal v povestih, v katera je vpletel vsa svoja življenska izkustva, da bi ljudi poučil in naučil živeti.

— Znati živeti, pravi, to je največja znanost. Zato nam v teh svojih kratkih delih, ki so v listu natisnjena, daje za življenje dobre nasvete in pouk.

(Op. uredništva: Po možnosti bomo v prihodnjih številkah priobčili še katero njegovo krajše delo.)

V založbi Tiskovne zadruga v Ljubljani je izšla pred nedavnim knjiga dr. Frana Kidriča: Prešeren (I. del). Knjiga prinaša pesnitve in pisma velikega slovenskega poeta.

Znani prešernoslovec je dal s tem svojim delom Slovencem knjigo trajne vrednote.

Dr. Julka Chlapcová-Gjorgjevičeva je izdala v Pragi knjigo svojih čeških feljtonov in člankov o Jugoslaviji. Knjiga je razdeljena na tri dele, prvi obsega potopise, drugi članke o nekaterih naših osebnostih, tretji pa članke in poročila o nekaterih naših novih knjigah. V tem zadnjem delu se nahaja tudi ocena knjige Miška Kranjca: Sreča na vasi.

V italjanski enciklopediji z naslovom Grande Dizionario Enciclopedio, ki je pričela izhajati l. 1933 v Turinu, je v doslej izišlih zvezkih zastopana tudi jugoslovenska literatura. Tržaški slavist in prevajalec prof. Umberto Urbani je prispeval gesla nekaterih naših pesnikov in pisateljev (do črke M).

VELECENJENI!

Tu Vam pošiljamo prvo redno številko „Mladega Prekmurca“ in Vas prosimo, da jo blagovolite sprejeti ter se tako naročiti na celoletno izdajo lista. Storite to z ljubeznijo do te naše malopoznane zemlje in nje mladine!

Opozorilo! Če nam v teku osmih dni te številke ne vrnete, Vas smatramo za stalnega naročnika.

Upravništvo.

POGOVORI

T. D. V pesmi „Za god“ ste jo — da niti ne omenjam slovnice — malo preveč zavili (v njej bi pričakoval vsaj malo objektivnosti) in to v verzih (če nekatere stavke smem tako imenovati), ki so med seboj brez vsake zveze. Ob koncu se že nekoliko znajdete, a s tem daleč ne odtehtate prejšnjega.

„Ko smo bili mali...“ ni kaj posebnega. Je že dobro in prav, da se v svojem delu spomnite deda in njegovega pripovedovanja, ki pa je po Vašem podajanju brez kake zanimive vsebine. In delu se pozna tudi, da je nastalo ob pripovedkah o kralju Matjažu.

Toliko o prvi pošiljki. Sedaj pa še nekoliko besed o drugi. Delce „V prosti naravi“ bi moralo biti vse kaj drugega, kot pa je. Tako ni bilo vredno peresa; od začetka tožite o nekih groznih mislih, ki so Vas izčrpale, potem greste na sprehod, za katerega ste ne vem odkod vzeli prijateljico... In poglobitno: S prijateljico ste v gozdu, kjer poslušate veselo ptičje petje, gledata cvetlice i. t. d. Na koncu pa pa še tista preplankana kitica (saj veste odkod?) — Dragi prijatelj, tako ne gre.

Prevod tistih dveh pesmi, ki ste ju v tej pošiljki poslali, tudi ni Vaš. Če bom pa ti pesmi kdaj vendar priobčil, bom storil to z navdobo pravega prevajalca.

Zato pa — že v pošiljki za prejšnjo št. ste naredili (kot sem sedaj dograli) tako — Vam dam dober nasvet: Ne kitite se s tujim perjem, ampak s svojim.

Sl. „Brezposelnega“ bi bilo treba bolje obdelati in bolj enotno — mislim — bi moral biti podan (zadnji verz je dobro zadet ali v skladu ni z ostalim). Tudi tu in tam kviri kak stavek. Poskusite ga sami popraviti in mi ga potem pošljite. Pozdravljeni!

Amicus. „Beda“ (že sam naslov je nesrečno izbran) ni godna za tisk. Moti slovnično in vsebinsko. V nekaterih odstavkih ste že dobro začeli, a kaj ko se Vam potem vse izmaliči. Največja pogrška pa je ob koncu — ko bi pričakoval vse kaj drugega — da začnete s takim kar ni z jedrom v nikaki zvezi (tisto o vinu in njega slabem izkupičku).

Učite se pri delih naših klasikov in novejših pisateljev in oglašite se še kaj!

ŠTIVAN ERNEST

MURSKA SOBOTA

Fotografski material

Sportne potrebščine

Kolesa

Radio aparati

Pisalni stroji

Tudi na
OBROKE.

Najcenejše!

Najtrpežnejši čevlji
so čevlji

PEKO

Najelegantnejše obleke
so obleke

SOKO

železnina

kolesa

stroji

RADIO APARATI

po konkurenčnih cenah pri

NEMEC J. M. SOBOTA

Prva prekmurška širokovna radiodelavnica.